

Vedtak i Transportklagenemnda - Kollektivreiser

Sammendrag

Bruk av munnbind på offentlig transport

Dato

12.04.2021

Saksnummer

2021-00346

Tjenesteytere

Kolumbus AS

Rørheims Bilruter AS

Klager har i det vesentlige anført

Klager skulle reise med Kvitsøybussen den 10. februar 2021. Klager anfører at hun ble kastet av bussen av sjåføren. Klager har i sin klage til Kolumbus forklart at grunnen til at hun ble kastet av bussen var fordi hun ikke ville bruke munnbind. Videre anfører klager at det ikke var obligatorisk å bruke munnbind på tidspunktet for hendelsen, siden reglene som gjaldt for Kvitsøy på dette tidspunktet var anbefalinger på nasjonalt nivå fra myndighetene. Klager mener at sjåfør på offentlig transport ikke har noen rett til å finne opp og innføre regler på egenhånd. Klager legger i tillegg til at hun opplevde sjåføren som frekk. Klager forklarer at det var kun hun og en person til som skulle reise med bussen.

Klager forklarer at det ble en diskusjon med sjåføren rundt bruk av munnbind da hun skulle reise med bussen. Klager mener hun har rett til å bestemme selv. Klager forklarer at Kvitsøy kommune innførte strengere regler og ny forskrift etter jul, og da forklarer klager at hun brukte munnbind. Klager anfører at det 10. februar 2021 kun var de nasjonale anbefalingene som var gjeldende. Videre anfører klager at den lokale forskriften var opphevet, noe busssjåføren ikke var klar over. Klager mener hun må kunne få bestemme over seg selv. Klager forklarer at da hun skulle reise med bussen dagen etter ventet sjåføren på henne med et munnbind i hånden. Klager opplevde dette som diskriminerende.

Klager kan ikke se at Rørheim Bilruter AS i svaret på hennes klage har vist til noen lov eller bestemmelse for at de strammer inn tiltakene. Klager forklarer at hun ikke ble bedt om å bruke munnbind, sjåføren sa at hun måtte bruke det hvis ikke måtte hun gå av bussen.

Klager stiller spørsmål til hva som er inkludert i definisjonen til Kolumbus sitt regelverk § 2 "sjenerer andre passasjerer eller sjåføren", siden det er denne Rørheims Bilruter AS viser til. Hun mener de tolker denne paragrafen slik de ønsker.

Klager anfører at hun ikke kan finne noe rettslig grunnlag for obligatorisk bruk av munnbind på bussen. Klager viser til forskriften om smitteverntiltak mv. ved koronautbruddet (covid-19-forskriften) hvor det fremgår at det ikke er noe krav om bruk av munnbind i områder med lavt tiltaksnivå. Klager forklarer at Kvitsøy ikke har hatt noen smittede og stod på nivå 1 i risikovurderingen i uke 6.

Klager viser til uttalelser fra FHI og Helsedirektoratet: "Det er ikke en generell anbefaling å bruke munnbind i offentlige transportmidler. I situasjoner med økt smitterisiko kan det gis egne anbefalinger om bruk av munnbind dersom avstand mellom personer ikke kan opprettholdes". Videre viser klager til uttalelse fra Helse Norge: "I områder med liten eller ingen kjent smitte er det ikke innført generelle anbefalinger om bruk av munnbind. Folkehelseinstituttet fraråder det heller ikke." Klager legger til følgende informasjon hentet fra Kolumbus sin nettside hvor det står: "Myndighetene anbefaler bruk av munnbind når du ikke kan holde en meter avstand til andre." Klager presiserer at dette er anbefalinger. Klager legger til at hun hadde gyldig billett, men ble nektet å benytte seg av reisen.

Etter at klager har mottatt tilsvarene i saken legger hun til at hun ikke er enig med Rørheims Bilruter AS om at hun var den eneste som ikke brukte munnbind. Klager legger til at selv om det fremgår av tilsvaret at selskapet ønsker at passasjerene skal bruke munnbind, så gjorde de det til en forpliktelse og klager mener bussjåføren gjorde det klart at han kunne bestemme dette. Klager viser til at begge selskapene viser til at det ikke er mulig å holde en meters avstand i bussen, og dette er grunnen til at hun må bruke munnbind. Klager presiserer at regjeringens anbefalinger er at selv om det ikke er mulig å holde en meters avstand, anbefales munnbind, men det er ikke obligatorisk. Basert på dette mener klager at begge selskapene innfører regler som bryter med rettighetene til klager som borger og person, og at disse reglene ikke har noe grunnlag i myndighetsanbefalinger. Klager mener også at de nasjonale reglene for kollektivtransport som Kolumbus refererer til, ikke kan krenke hennes rettigheter og at det må finnes en grense. Hvis ikke det finnes en grense så kan klager neste gang bli møtt med de samme argumentene om at det er obligatorisk for henne å, for eksempel, være vaksinert. Klager mener munnbind er anbefalt, vaksinering er frivillig og dugnad er frivillig arbeid.

Klager mener busselskapet, på bakgrunn av myndighetenes retningslinjer per 5. februar 2021, ikke har adgang til å nekte passasjerer uten munnbind om bord i bussen. Videre mener klager at selskapets tolkning av transportvedtektene § 2 klart er et misbruk fra selskapets side, og i praksis fratar reisendes rettigheter. Klager ber om at

Transportklagenemnda vurderer selskapets etterlevelse og praktisering av offentlige retningslinjer, samt selskapets egne vedtekter.

Tjenesteyterne har i det vesentlige anført

Innklaget tjenesteyter 1 - Kolumbus viser til reisevilkårene punkt 2 fjerde avsnitt hvor det fremgår at "enhver må rette seg etter de pålegg som gis av Kolumbus, ved oppslag eller av personalet. Den som ikke etterkommer slike pålegg, kan vises bort. Sjåfører/kaptein/konduktør eller annen betjeningen kan nekte å ta med eller vise bort passasjerer som er synlig ruspåvirket eller som på annet vis sjenerer andre passasjerer eller sjåføren".

Kolumbus forklarer at i dette tilfellet har bussjåføren, grunnet vanskeligheter med å holde tilstrekkelig avstand på en minibuss, bedt alle passasjerer om å ha på munnbind. Dette av hensyn til sikkerheten til seg selv og andre passasjerer. I slike busser er det ikke mulig å "stenge av" sjåførplassen slik det er i normale busser. Da klager nektet å etterkomme slikt pålegg fikk hun ikke bli med på bussen. Dette går lenger enn nasjonale anbefalinger, da de ikke angir påbud, men Kolumbus mener å ha dekning i transportvedtektene for å gi slikt pålegg i enkelte situasjoner. Kolumbus er opptatt av at ansatte hos våre operatører skal føle seg trygge på jobb og at passasjerer skal føle seg trygge når de benytter Kolumbus sine transportmidler.

Kolumbus opprettholder sitt standpunkt i saken.

Innklaget tjenesteyter 2 - Rørheims Bilruter AS forklarer at det fremstår noe uklart hva klager krever, om det er refusjon av billetten for den aktuelle turen eller generell frihet til å slippe munnbind. Utover det som selskapet har skrevet som svar til klagen som ble innsendt, og svaret fra Kolumbus, har ikke Rørheims Bilruter AS så mye mer å tilføye bortsett fra at selskapet prøver å gjøre sitt beste i den nasjonale dugnaden mot Covid-19. Kvitsøy er Norges minste kommune i areal. Forholdene er derfor små og sårbare, og avstandene korte. Selv om ruten bare tar noen minutter å kjøre, og bussen er liten (størrelse med maxi-taxi med 9 seter), oppleves det som ubehagelig at alle unntatt en passasjer bruker munnbind. I motsetning til større busser hvor hele fremre del av bussen er avstengt, så er det ikke mulig med det kjøretøyet selskapet har. Sjåføren sitter relativt tett på passasjerene. Vi klarer ikke å holde en meters avstand og derfor ønsker selskapet sterkt at passasjerene bruker munnbind inntil videre.

Nemnda bemerker

Klagen gjelder pålegg om munnbind på offentlig transport. Klager ble nektet å være med bussen 10. februar 2021 da hun nektet å bruke munnbind.

Det er noe uklart for nemnda om klager krever refusjon for billetten eller om klagen gjelder generelt pålegget om munnbind. Det er således noe tvil om saken kan tas til behandling.

Med bakgrunn i at klager hadde kjøpt billett som ikke ble benyttet, finner nemnda at det er grunnlag for å behandle den.

Folkehelseinstituttet har siden høsten 2020 anbefalt at det benyttes munnbind på kollektivtransport der det ikke kan holdes minst 1 meters avstand. Etter nemnda syn må Kolumbus ha adgang til å innføre et krav om bruk på munnbind på sine reiser, ved slike tilfeller. Bussen var en minibuss, og grunnet vanskeligheter med å holde tilstrekkelig avstand i en minibuss, ble alle passasjerene bedt om å ha på munnbind. Etter nemndas syn, var det anledning for sjåføren til å pålegge dette, i lys av nasjonale anbefalinger og den pågående pandemien. Passasjerer må rette seg etter slike pålegg, jf. reisevilkårene pkt. 2 fjerde avsnitt.

Det at passasjerer ikke etterkom pålegget og da ikke fikk være med bussen, gir ikke grunnlag for refusjon.

Vedtak

Transportklagenemnda for kollektivtransport finner ikke å kunne anbefale at klager gis medhold.

Nemndas representanter

Steinar Backe (leder)

Hege Sundby (Forbrukerrådet)

Steffen Lien (Forbrukerrådet)

Ingvild Brennodden (Innlandet fylkeskommune)

Hege Sand (Ruter)